

Het trotse HEER-JANS-DAM

HET TROTSE HEER-JANS-DAM.

Over de Heerjansdammers uit het verleden is veel te vertellen en te schrijven. Een korte terugblik. Uit de geschiedenis blijkt dat Heerjansdam in de Zwijndrechse Waard zich regelmatig behoorlijk heeft laten gelden. Door de jaren heen waren zij niet alleen ondernemend maar ook werden zij als een tikkeltje eigenwijs bestempeld.

DE NAAM HEERJANSDAM.

Niet iedereen zal weten dat de naam Heerjansdam als zelfstandige gemeente al uit halverwege de veertiende eeuw stamt. Uit die periode is ook de geboorte van onze dorpskerk aan de Molenweg. Zelfs voor de jaartelling moeten er mensen aan de oevers van de Waal en de Devel hebben geleefd. Voor zover te traceren is, moeten dit jagers en vissers zijn geweest, die zich hadden gevestigd aan de hoger gelegen gebieden langs het water. Sporen hiervan zijn onder meer aangetroffen bij korenmolen "Landzicht". In het jaar 1346 komen we de naam van Jan Janszn. van Roozendaal tegen. Hij was in het bezit gekomen van percelen grond in de Zwijndrechtse Waard, waaronder de locatie van het toekomstige Heerjansdam. Gezien de voorgeschiedenis zou het dorp de naam Heer-Jans-Ambacht zijn geworden. Van Roozendaal bleek daar toch een andere mening over te hebben gehad. Het woord Dam vindt haar oorsprong naar aanleiding van de aanleg van een dijk tussen de Oude Maas en de Waal ter voorkoming van overstromingen. Vandaar de naam Heer-Jans-Dam. De Dam dus van Heer Jan, die hij overigens zelf nooit heeft laten aanleggen, maar die niettemin zijn naam wel onsterfelijk heeft gemaakt. Geschiedschrijvers beweren dat het dorp ooit "Heinkerke" werd genoemd.

DE SLUIS.

In 1741/1742 werd er een sluis (op de plaats van het huidige watergemaal) gebouwd tussen de Oude Maas en de Waal voor de af- en aanvoer van water in de polders. De kosten bedroegen volgens de overlevering zo'n slordige Hfl.30.000,- Een enorm kapitaal voor die tijd. Protesten waren er genoeg natuurlijk, maar al of niet gewild, alle belanghebbenden moesten hun steentje bijdragen. De noodzaak van het aanleggen van een sluis werd uiteindelijk ingezien. Twee zinnen in een gedicht uit het grijze verleden geven dit wel aan :

*Elk sluis die men in Neerland vindt
maakt d'ergsten vijand tot een vrind.*

HET WAPEN VAN HEERJANSDAM.

Het wapen is in de loop der eeuwen niet veranderd en wordt in de oudheid omschreven als :

*"Een gouden schild, hebbende in 't hoofd drie
zwarte ruiten. En in den grond een' boom, naar
't leven, tussen twee zwarte Hazewinden."*

In verschillende uitvoeringen vinden we het nog vaak terug, bij clubs

op shirtjes, broeken, shawls, sokken, sportieve petjes, maar ook op briefpapier van diverse verenigingen en reclames ect.

HET CHAUVINISME.

De belangrijke rol die Heerjansdam in de Zwijndrechtse Waard speelde wordt in het volgende gedichte nogal stevig aangedikt en druipt van chauvinisme

*Heer-Jans-Dam dat met aanzien prijkt
En menig dorp niet wijkt
Om vis en vlas en vrucht vermaard
Vergroot den roem van Zwijndrechts Waard.*

Bepaalde karaktertrekjes vinden we bij de huidige Heerjansdammers zo hier en daar toch nog wel terug. In de column van Kees Thies in het AD/De Dordtenaar van 31 januari 2012 schrijft hij , dat Heerjansdammers een “niet lullen maar poetsen” mentaliteit hebben. Zijn verhaal luidt gedeeltelijk als volgt :

“

Heerjansdam is een prachtig dorp niet vanwege oude pandjes, grachtjes, poortjes of standbeelden. Ook niet vanwege de gezellige kroegen, want een sprankelend nachtleven tref je hier ook al niet aan. Heerjansdam is vooral een mooi dorp vanwege de mensen die er wonen “De Heerjansdammers”. Zij hebben een ‘geen-woorden-maar-daden’ mentaliteit. Een zwembad daar draaien ze hun hand niet voor om. Zoiets regelen de dorpingen gewoon zelf als vrijwilligers onder elkaar. De inzameling van de kankerbestrijding “Serious request” in plaats van een glazen huis, bouwen de Heerjansdammers gewoon een houten hok en vervolgens halen ze fluitend een zootje euros binnen dat een veelvoud van het aantal inwoners is.

”

Voor de vele vrijwilligers een groot compliment om dit van een buitenstaander te horen.

Joop van der Ent

e-mail : joopvanderent@upcmail.nl

Haven Heerjansdam